

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδότησεως 78/2018

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Α΄
Συνεδρίαση της 25 – 4 - 2018**

Σύνθεση:

- Πρόεδρος** : Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Μέλη** : Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αγγελική Καστανά, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί Σύμβουλοι.
- Εισηγητής** : Κωνσταντίνος Κυριόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.
- Αριθμός Ερωτήματος** : Το υπ' αριθμ.πρωτ.Φ.ΑΣ 86/ 19.2.2016 έγγραφο του Υπουργού Εξωτερικών/ Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ).
- Ερώτημα** : Ερωτάται ποιος είναι ο χρόνος παραγραφής των τυχόν εκατέρωθεν οικονομικών απαιτήσεων των συμβαλλομένων μερών από τη σύμβαση χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 71 -2005 μεταξύ της ΥΔΑΣ και της ΜΚΟ «Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου» και αν υπάρχει δυνατότητα έκδοσης πράξης καταλογισμού σε βάρος του «Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου».

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα), γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στις 2.12.2005 υπεγράφη σύμβαση χρηματοδότησης μεταξύ της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (εις το εξής ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών (εις το εξής ΥΠΕΞ) και του νπιδ με την επωνυμία «Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου» (εις το εξής Ε.Κ.Δ.Δ.), με αντικείμενο την εκτέλεση από το Ε.Κ.Δ.Δ. του Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας «Επιμόρφωση Νομικών για το Κράτος Δικαίου και υποστήριξη των αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων στο Αζερμπαϊτζάν (ΚΟΛΧΙΣ)» (ΑΝΑΠ 71 - 2005). Η διάρκεια του ανωτέρω προγράμματος ορίσθηκε σε ένα έτος με ημερομηνία έναρξης την 1.1.2006 και ημερομηνία ολοκλήρωσης την 31.12.2006, ο δε συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανερχόταν σε 106.667 ευρώ, περιλαμβανομένου Φ.Π.Α.. Το ύψος της χρηματοδότησης που ενέκρινε η ΥΔΑΣ κάλυπτε το 75% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου και ανερχόταν στο ποσό των 80.000 ευρώ. Το παραπάνω ποσό θα καταβαλλόταν σε τρεις (3) δόσεις ως εξής: α' δόση 40.000 ευρώ, β' δόση 24.000 ευρώ και γ' δόση 16.000 ευρώ. Με την ΑΠΦ 2110.2/2/ΑΣ 407/24.8.2005 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών είχε εγκριθεί η διάθεση του ποσού των 80.000 ευρώ στο Ε.Κ.Δ.Δ., που είχε εγγραφεί στο τηρούμενο από την ΥΔΑΣ Ειδικό Μητρώο Μ.Κ.Ο, για την υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος και η καταβολή της πρώτης δόσης των 40.000 ευρώ.

2. Στις 18.12.2006 υπεγράφη η πρώτη τροποποιητική πράξη της σύμβασης χρηματοδότησης με την οποία προβλέφθηκε η χρονική παράταση του προγράμματος μέχρι την 30.6.2007. Στις 8.11.2007 συνήφθη δεύτερη τροποποιητική πράξη της σύμβασης χρηματοδότησης ως προς την χρονική παράταση του προγράμματος μέχρι την 31.12.2007 αλλά και την τροποποίηση της δράσης, όπως αυτή περιγράφεται στο συνημμένο στην ανωτέρω πράξη παράρτημα. Επίσης, στις 27.12.2007 συνήφθη τρίτη τροποποιητική πράξη της σύμβασης χρηματοδότησης ως προς την χρονική παράταση του προγράμματος μέχρι την 31.3.2008.

3. Με την ΑΠ.Φ.2110.2/ΑΣ78/12.3.2008 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 24.000 ευρώ στο Ε.Κ.Δ.Δ., που αντιστοιχούσε στη β' δόση της χρηματοδότησης. Πλην όμως, λόγω σχετικής αλληλογραφίας με την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) στο ΥΠΕΞ, αλλά και την αντίστοιχη αλληλογραφία με το Ε.Κ.Δ.Δ. για συμπλήρωση του φακέλου, η β' δόση δεν έχει εκταμιευθεί.

4. Με το από 2.12.2009 έγγραφο υπεβλήθη από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Δημοσίου Δικαίου(εις το εξής ΕυρΟΔΔ), πρώην Ευρωπαϊκό

Κέντρο Δημοσίου Δικαίου, που απορροφήθηκε από τον ανωτέρω Οργανισμό βάσει του ν.3398/2005, η τελική έκθεση προόδου για το ανωτέρω πρόγραμμα. Στις 2.6.2010 η ΥΔΑΣ-2η Δ/ση εισηγήθηκε την αποπληρωμή του προγράμματος, κατόπιν σχετικού από 31.5.2010 εγγράφου της Πρεσβείας της Ελλάδος στο Μπακού. Με την από 24.9.2010 έγγραφη βεβαίωση του Γενικού Διευθυντή της ΥΔΑΣ βεβαιώθηκε η έγκριση από την ΥΔΑΣ της Τελικής Εκθέσεως και των σχετικών παραστατικών δαπανών του ανωτέρω προγράμματος και βεβαιώθηκε η ολοκλήρωσή του.

5. Με την Α.Π.Φ.2110.2/ΑΣ 296/26.10.2010 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση ποσού 21.102,04 ευρώ για την καταβολή της β' και γ' δόσης του προγράμματος. Το ποσό αυτό προέκυψε μετά από σχετικό σημείωμα οικονομικού ελέγχου του προγράμματος που διενήργησε η ΥΔΑΣ- 6^η Δ/ση. Η ανωτέρω όμως υ.α. επεστράφη από την Υ.Δ.Ε. στη ΣΤ 5 Δ/ση και εν συνεχεία στην ΥΔΑΣ την 1.3.2011, λόγω λήξης του οικονομικού έτους. Με το από 23.2.2012 έγγραφο της ΥΔΑΣ - 6^η Δ/ση υπεβλήθη προς την ΣΤ5 αίτημα έκδοσης απόφασης ανάληψης υποχρέωσης για το ανωτέρω ποσό για την αποπληρωμή του ανωτέρω προγράμματος. Επίσης, με βάση την από 28.2.2013 έκθεση ελέγχου της εταιρείας ορκωτών ελεγκτών Grant Thornton το προς καταβολή στη Μ.Κ.Ο. ποσό ανέρχεται σε 15.998,83 ευρώ.

6. Ενόψει των ανωτέρω, αλλά και του άρθρου 7 της ως άνω συμβάσεως που ρυθμίζει τη διαδικασία υποβολής και έγκρισης της Τελικής Εκθέσεως και λήξης της συμβάσεως υποβλήθηκε το εξεταζόμενο ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

7. Στα άρθρα 10, 11, 12 και 18 του ν.2731/1999 Ρύθμιση θεμάτων Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας κλπ (Α' 138), όπως οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου 12 ίσχυαν πριν αντικατασταθούν με το άρθρο 27 του ν.4110/2013 (Α' 17), ορίζεται ότι: « Άρθρο 10: Το Υπουργείο Εξωτερικών είναι αρμόδιο για το συντονισμό των δράσεων που εκτελούνται από μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) και που αποβλέπουν σε αναπτυξιακούς σκοπούς ή στην παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής ή επισιτιστικής βοήθειας σε περίπτωση φυσικών καταστροφών ή άλλων έκτακτων καταστάσεων. Άρθρο 11: 1. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), υπό την έννοια του παρόντος νόμου, είναι μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως αντικείμενο κυρίως, την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων χωρών, προκειμένου να συντελέσουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των χωρών αυτών. 2. Η υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΔΑΣ) τηρεί το Ειδικό Μητρώο ΜΚΟ... Άρθρο 12: 1...2. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την

εκτέλεση συγκεκριμένων προγραμμάτων βοήθειας υποχρεούνται μετά το πέρας κάθε προγράμματος να προβαίνουν στην υποβολή λεπτομερών εκθέσεων περί της εκτελέσεως του προγράμματος και δικαιολογητικών για τις γενόμενες δαπάνες, απολογιστικό και για το σύνολο των δαπανών, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών που επικρατούν στη χώρα αποστολής...Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται στην ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών. 3... 4. Με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών συνιστάται Επιτροπή Πιστοποίησης και Αξιολόγησης των Μ.Κ.Ο.. Έργο της Επιτροπής αυτής είναι η πιστοποίηση της καταλληλότητας των προγραμμάτων, ο σχεδιασμός καθώς και η αξιολόγηση αυτών... 5. Μέχρι το τέλος του 1999, η ΥΔΑΣ, μέσω της Επιτροπής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης, θα εκπονήσει ειδικό ενημερωτικό οδηγό, στον οποίο θα περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις και τα κριτήρια για τη χρηματοδότηση των Μ.Κ.Ο. από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού. Ο οδηγός αυτός λαμβάνει τον τύπο απόφασης του Υπουργού Εξωτερικών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο οδηγός αναθεωρείται με εισήγηση της ΥΔΑΣ. Άρθρο 18: 1. Συνιστάται ως ανεξάρτητη υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών, Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ)...α. Γενική αρμοδιότητα της ΥΔΑΣ είναι η εποπτεία, ο συντονισμός και η προώθηση των δράσεων και προγραμμάτων επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής ή άλλης μορφής βοήθειας, καθώς και βοήθειας αναδιάρθρωσης και αποκατάστασης των Αναπτυσσομένων χωρών, που προωθούνται μέσω ΜΚΟ...2. Ειδικότερα η ΥΔΑΣ: α. Είναι αρμόδια για τη χρηματοδότηση των δράσεων ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας κατά το άρθρο 10 του παρόντος και εποπτεύει και συντονίζει την εκτέλεσή τους στις αναπτυσσόμενες χώρες...3. Της ΥΔΑΣ προΐσταται Γενικός Διευθυντής, καθώς και ο αναπληρών αυτόν Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής που είναι μετακλητοί υπάλληλοι...Οι Διευθύνσεις της ΥΔΑΣ είναι οι εξής: α... β. Διεύθυνση Βοήθειας Αναδιάρθρωσης, Αποκατάστασης και Ανάπτυξης, ..., στ. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών... 5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών, καθορίζεται η οργάνωση, η διάρθρωση, η στελέχωση, η χρηματοδότηση και η εν γένει λειτουργία της ΥΔΑΣ κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εκτέλεση της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας, μέσω ΜΚΟ, των δράσεων επείγοντος χαρακτήρα».

8. Περαιτέρω, στα άρθρα 14, 21 και 25 του εκδοθέντος κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 18 παρ.5 του ν.2731/1999, π.δ/τος 224/2000 Για την οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία της ΥΔΑΣ του ΥΠΕΞ (Α' 193), ορίζεται ότι: « Άρθρο 14: 1 Η ΥΔΑΣ -6 είναι αρμόδια για θέματα προσωπικού, διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων της ΥΔΑΣ. 2. Τα Τμήματα της ΥΔΑΣ - 6 είναι τα εξής: ...Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών και Χρηματοδότησης των ΜΚΟ. Το Τμήμα μεριμνά για τη συγκέντρωση των δικαιολογητικών και την προώθησή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες για την εκκαθάριση και πληρωμή

των δαπανών, καθώς και την πληρωμή των εγκρινομένων ποσών στις ΜΚΟ». Άρθρο 21: « Α... Β. Προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας: 1. Το ποσοστό χρηματοδότησης της ΥΔΑΣ ανέρχεται στο 50% και σε καμία περίπτωση δεν ξεπερνά το 75% του συνολικού κόστους του προγράμματος... 2. Με την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, καταβάλλεται από την ΥΔΑΣ το 50% του εγκριθέντος ποσού για την έναρξη του προγράμματος. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος και με την έγκριση της έκθεσης προόδου, η ΥΔΑΣ καταβάλλει το 30%. Η αποπληρωμή του υπολοίπου 20% γίνεται με την κατάθεση της τελικής έκθεσης του προγράμματος από την ΜΚΟ, την έγκρισή της καθώς και την έγκριση των παραστατικών των δαπανών από την ΥΔΑΣ. 3...». «Άρθρο 25: 1. Για την έγκριση και χρηματοδότηση δράσεων και προγραμμάτων ΜΚΟ ή άλλων συναφών φορέων και αναπτυξιακών δικτύων, είναι αναγκαίο: - να υποβληθεί από τις ΜΚΟ ο πλήρης φάκελος της προς χρηματοδότηση δράσης του έργου ή προγράμματος, στην αρμόδια Διεύθυνση της ΥΔΑΣ. - η αρμόδια Διεύθυνση να υποβάλει το ταχύτερο στην ΥΔΑΣ - 4, η οποία έχει τη γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής Πιστοποίησης και αξιολόγησης των ΜΚΟ τον προς εξέταση φάκελο. 2...3. Εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης εγκριθεί, ο φάκελος επιστρέφει στην αρμόδια Διεύθυνση και αντίγραφο αυτής διαβιβάζεται στην ΥΔΑΣ- 5, η οποία είναι αρμόδια για την υπογραφή της σχετικής σύμβασης με την ΜΚΟ. 4. Μετά την υπογραφή της σύμβασης, η ΥΔΑΣ- 5 διαβιβάζει τη σύμβαση στην ΥΔΑΣ- 6, η οποία καταβάλλει στη ΜΚΟ την πρώτη δόση του συνολικού ύψους της επιχορήγησης, εφόσον προηγουμένως έχει ελέγξει ότι η ΜΚΟ διαθέτει το 15% του συνολικού ύψους της χρηματοδότησης ως ίδια συνεισφορά σε είδος ή σε χρήμα».

9. Στα άρθρα 86, 90, 91, 93 και 107 του ν.2362/1995 Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις (Α' 247) ορίζεται ότι: « Άρθρο 86 : 1. Καμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση εν στενή εννοία). Ο κανόνας αυτός δεν αλλοιώνεται από την τυχόν βραδεία τοιαύτη βεβαίωση. 2...3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που α) απορρέει από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει... παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωση αυτής». «Άρθρο 90: 1. Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής. 2...». «Άρθρο 91: Επιφυλασσομένης κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του παρόντος η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής...». «Άρθρο 93: Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται μόνο: α)...β) Με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή

αιτήσεως για την πληρωμή της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαίτησης αρχής. Αν η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αιτήσεως...». «Άρθρο 107: 1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου περί παραγραφής εφαρμόζονται επί απαιτήσεων που γεννώνται μετά την έναρξη της ισχύος του. Όσον αφορά όμως την αναστολή και τη διακοπή της παραγραφής, οι σχετικές διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την ισχύ αυτού, εάν τα επαγόμενα την αναστολή ή διακοπή γεγονότα έχουν συντελεσθεί μετά την ισχύ αυτού.2...». Σημειώνεται ότι αναλόγου περιεχομένου προς τις ανωτέρω διατάξεις, σχετικά με την παραγραφή των απαιτήσεων κατά του Δημοσίου, είναι οι διατάξεις των άρθρων 136,140,141,143 και 183 του ν. 4270/2014 (Α' 143), που ισχύουν για απαιτήσεις του Δημοσίου που βεβαιώνονται προς είσπραξη μετά την 1.1.2015, καθώς και για απαιτήσεις σε βάρος του Δημοσίου που γεννώνται μετά την ημερομηνία αυτή. Επίσης, στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 152 του ν.4270/2014 ορίζεται ότι: «1. Έλλειμμα δημοσίου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με τη νόμιμη διαδικασία στη διαχείρισή του, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχείρισης που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο. Ως έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που: α. Δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου, β. Έγινε χωρίς τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις δικαιολογητικά, γ. Αφορά δαπάνες για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες εκ μέρους του υπολόγου, δ. Έχει γίνει αχρεώστητα από υπαιτιότητα του υπολόγου, ε. Είναι άσχετη με το σκοπό της διαχείρισης. 2...3. Το έλλειμμα που παρουσιάζουν οι δημόσιοι υπόλογοι καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους οικείους διατάκτες που το διαπίστωσαν και τα αρμόδια όργανα για την επιθεώρηση των υπολόγων, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού...».

10. Στο άρθρο δεύτερο του ν.2358/1995 Κύρωση της Σύμβασης δικαστικής αρωγής σε αστικές και ποινικές υποθέσεις κλπ (Α' 239) ορίζεται ότι: «1. Ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου (European Public Law Center). Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου είναι κοινωφελής οργανισμός διεθνούς χαρακτήρα. Δεν ανήκει στο δημόσιο τομέα, όπως αυτός εκάστοτε ορίζεται από γενικές ή ειδικές διατάξεις και δεν διέπεται από τις διατάξεις που τον αφορούν. 2...».

11. Με το άρθρο πρώτο του ν.3398/2005 Κύρωση της Συμφωνίας για την Ίδρυση και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (Α' 248) κυρώθηκε και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος, η ως άνω Συμφωνία, που υπογράφηκε στην Αθήνα στις

27.10.2004. Στα άρθρα I,III,IV,V, XIV, XVII και XXI της κατά τα ανωτέρω κυρωθείσας Συμφωνίας ορίζεται ότι: «Άρθρο I. Ο Οργανισμός: 1. Ιδρύεται ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου ως διεθνής οργανισμός, που στο εξής θα αναφέρεται ως «Οργανισμός» ή «ΕΟΔΔ». 2. Ο ΕΟΔΔ έχει πλήρη διεθνή νομική προσωπικότητα και απολαμβάνει όλων των ικανοτήτων του που είναι αναγκαίες για την άσκηση των λειτουργιών του και την εκπλήρωση των σκοπών του. 3...4. Ο Οργανισμός λειτουργεί σύμφωνα με την παρούσα Συμφωνία», «Άρθρο III. Έδρα:1. Έδρα του Οργανισμού είναι η Αθήνα, Ελλάδα. 2...», «Άρθρο IV. Εξουσίες: Για την περαιτέρω επιδίωξη των σκοπών και των δράσεων του ο Οργανισμός έχει τις πλήρεις εξουσίες κάθε οργανισμού με διεθνή νομική προσωπικότητα και μεταξύ άλλων δε τις κατωτέρω εξουσίες: 1. Να αποκτά και να διαθέτει εμπράγματα και άλλη περιουσία, 2. Να συνάπτει συμβάσεις και άλλου τύπου συμφωνίες, 3. Να προσλαμβάνει προσωπικό, 4. Να ενάγει και να ενάγεται, 5. Να επενδύει τα χρήματα και την περιουσία του Οργανισμού, 6. Να συνάπτει συμβάσεις με κράτη και άλλους διεθνείς οργανισμούς, 7. Να αναλαμβάνει κάθε νόμιμη δράση, αναγκαία για την ικανοποίηση των σκοπών του Οργανισμού, όπως αναφέρονται στην παρούσα Συμφωνία και όπως θα αναπτυχθούν με λεπτομέρεια στον Κανονισμό Λειτουργίας του», «Άρθρο V. Δικαιώματα, Προνόμια και Ασυλίες: 1. Ο ΕΟΔΔ, οι αξιωματούχοι του και το προσωπικό του απολαμβάνουν στο έδαφος των κρατών μελών, τα προνόμια και τις ασυλίες που ορίζονται στη Σύμβαση περί των Προνομίων και Ασυλιών των Ηνωμένων Εθνών», που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 13 Φεβρουαρίου 1946, όπως αυτά είναι αναγκαία για την ανεξάρτητη άσκηση των λειτουργιών τους σύμφωνα με τις αρχές και τους σκοπούς της παρούσας Συμφωνίας. 2... 3. Περαιτέρω, ο Οργανισμός, οι αξιωματούχοι και το προσωπικό του απολαμβάνουν στη χώρα της έδρας εκείνα τα δικαιώματα, προνόμια και ασυλίες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των λειτουργιών τους. Αυτά τα προνόμια και οι ασυλίες θα συμπεριληφθούν σε μια Συμφωνία Έδρας που θα συναφθεί με την Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας...», « Άρθρο XIV. Οικονομικά: 1. Ο Οργανισμός αποκτά τους οικονομικούς του πόρους με όλους τους νόμιμους τρόπους συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων εισφορών, προαιρετικών εισφορών και δωρεών, διδάκτρων μαθημάτων ή σεμιναρίων, εκτελέσεως προγραμμάτων, δικαιωμάτων από επιμορφωτικά σεμινάρια και τεχνική βοήθεια, εσόδων από εκδόσεις και από κάθε είδους υπηρεσίες, αποδόσεων από καταπιστεύματα, δωρεές και τραπεζικούς λογαριασμούς, κλπ. 2...», «Άρθρο XVII. Έναρξη ισχύος: Η παρούσα Συμφωνία τίθεται σε ισχύ από της λήψεως από τον Θεματοφύλακα γνωστοποίησης από τρία μέρη στην παρούσα Συμφωνία ότι οι απαιτούμενες από την εθνική νομοθεσία διαδικασίες των μερών αυτών σχετικά με την παρούσα Συμφωνία έχουν ολοκληρωθεί». Σημειώνεται ότι η Συμφωνία αυτή τέθηκε σε ισχύ στις 21.6.2007, σχετική Ανακοίνωση του ΥΠΕΞ με αρ. 0546/M.5704/ΑΣ64 (Α' 233/ 2.10.2007), « Άρθρο XXI. Μεταβατικές και διάφορες διατάξεις: 1. Με την θέση σε ισχύ της παρούσας Συμφωνίας, ο Οργανισμός θα απορροφήσει αυτομάτως το

Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου (ΕΚΔΔ) που συστάθηκε το 1995 σύμφωνα με το δίκαιο της Ελληνικής Δημοκρατίας, ως ελληνικός φορέας διεθνούς χαρακτήρα, και θα αποκτήσει αυτομάτως τα δικαιώματά του, τις υποχρεώσεις του, τις παραχωρήσεις προς αυτό, την ιδιοκτησία του, τα συμφέροντά του, κλπ. 2... Συμφωνίες συμμετοχής που έχουν ήδη καταρτισθεί από κράτη ή διεθνείς οργανισμούς με το προκάτοχο ΕΚΔΔ εάν δεν αναθεωρηθούν, θα συνεχίσουν να λειτουργούν υπό την παρούσα Συμφωνία. Τα κράτη και οι διεθνείς οργανισμοί αυτοί θα συνεχίσουν να εκπροσωπούνται στο Διοικητικό Συμβούλιο του νέου θεσμού για την εύλογη χρονική περίοδο που θα χρειαστεί να γίνουν μέλη του ΕΟΔΔ κατά τους κανόνες της παρούσας Συμφωνίας. 4...5. Δραστηριότητες που αποφασίσθηκαν από την Εκτελεστική Επιτροπή και το Διοικητικό Συμβούλιο του προκατόχου ΕΚΔΔ θα καλύπτονται από την παρούσα Συμφωνία μέχρι τη συγκρότηση της νέας Εκτελεστικής Επιτροπής και του νέου Διοικητικού Συμβουλίου αντιστοίχως. 6...9. Ο Οργανισμός θα γίνεται δεκτός από την Ελληνική Δημοκρατία ως επιλέξιμος για κάθε πρόγραμμα, σχέδιο, έργο κλπ, που προσφέρεται σε οργανισμούς που ανήκουν στο ελληνικό κράτος, σε μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, σε μη κυβερνητικές οργανώσεις ή σε κοινωφελείς οργανισμούς».

12. Με το άρθρο πρώτο του ν.3774/2009 Κύρωση της Συμφωνίας Έδρας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (Α' 121) κυρώθηκε και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος, η ως άνω Συμφωνία, που υπογράφηκε στην Αθήνα στις 30 Ιανουαρίου 2008. Στα άρθρα Ι έως IV, VI και XIV της ανωτέρω κυρωθείσας Συμφωνίας ορίζεται ότι: « Άρθρο Ι. Ορισμοί: 1. Για τους σκοπούς της παρούσας Συμφωνίας: α)..., β) ..., γ) «Αξιωματούχοι και προσωπικό του ΕυρΟΔΔ» σημαίνει γενικώς όλα τα είδη αξιωματούχων και προσωπικού του ΕυρΟΔΔ, των οργανισμών του, των εταιρειών του και των άλλων εξαρτώμενων από αυτόν οργανισμών. Η ιδιότητα του Αξιωματούχου ή του Προσωπικού είναι ανεξάρτητη από το συγκεκριμένο είδος καθεστώτος ή σύμβασης, δ)... ε) « Καταστατικό» σημαίνει την « Συμφωνία για την Ίδρυση και Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου», στ)...η) «Χώροι του ΕυρΟΔΔ» σημαίνει την γη, τα κτίσματα και μέρη των κτισμάτων, συμπεριλαμβανομένων και των διευκολύνσεων πρόσβασης, που χρησιμοποιούνται για τις δραστηριότητες του ΕυρΟΔΔ, και μάλιστα κάθε μέρος στο οποίο ο Οργανισμός διαθέτει ιδιοκτησία ή έχει θα δημιουργήσει γραφεία, παραρτήματα, εξαρτώμενους οργανισμούς, εταιρείες, κλπ, ανεξαρτήτως ιδιοκτησίας, ι) «Περιουσία του ΕυρΟΔΔ» σημαίνει όλη η περιουσία, συμπεριλαμβανομένων χρηματικών ποσών, ενοχικών σχέσεων, εταιρειών και άλλων περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν στον ΕυρΟΔΔ ή που θα δημιουργηθούν ή θα εποπτεύονται από αυτόν για την λειτουργία του ΕυρΟΔΔ και την προώθηση των σκοπών του», «Άρθρο ΙΙ. Πεδίο εφαρμογής: Η συμφωνία εφαρμόζεται στον ΕυρΟΔΔ, τους

Αντιπροσώπους των Κρατών Μελών, τους Αξιωματούχους και το προσωπικό του ΕυρΟΔΔ, τους εμπειρογνώμονες που εκτελούν αποστολές του ΕυρΟΔΔ, και τις εγκαταστάσεις και την ιδιοκτησία του ΕυρΟΔΔ», «Άρθρο III. Σκοπός: 1. Ο σκοπός της παρούσας Συμφωνίας είναι να προσδιορίσει το νομικό καθεστώς των Χώρων του ΕυρΟΔΔ, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Καταστατικού, να επιτρέψει στους Αξιωματούχους και το προσωπικό του ΕυρΟΔΔ να εκτελούν τα καθήκοντα και τις λειτουργίες τους αποτελεσματικά και γενικώς να διευκολύνει την λειτουργία του ΕυρΟΔΔ. 2. Όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του Άρθρου V της Σύμφωνίας για την ίδρυση και καταστατικό του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου, ο ΕυρΟΔΔ, οι Αξιωματούχοι και το Προσωπικό του απολαμβάνουν τα προνόμια και τις ασυλίες που ορίζονται στην « Συμφωνία για τα Προνόμια και τις Ασυλίες των Ηνωμένων Εθνών» της 13^{ης} Φεβρουαρίου 1946...», «Άρθρο IV. Νομική Προσωπικότητα και Νομική Ικανότητα: Η Κυβέρνηση επαναβεβαιώνει την διεθνή νομική προσωπικότητα και την πλήρη και πλέον ευρεία νομική ικανότητα του ΕυρΟΔΔ εντός της Ελληνικής Δημοκρατίας, που θα απολαμβάνει όλες τις ικανότητες που είναι αναγκαίες για την άσκηση των λειτουργιών του και την πραγματοποίηση των σκοπών του με όλα τα αναγκαία μέσα, να καταρτίζει συμβάσεις, να δημιουργεί παραρτήματα, οργανισμούς, εταιρείες, να αποκτά και να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία, να ξεκινά νομικές διαδικασίες, κλπ.», «Άρθρο VI. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου: 1. Οι Χώροι του ΕυρΟΔΔ θα είναι απαραβίαστοι. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου, η ιδιοκτησία και τα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού οπουδήποτε και εάν ευρίσκονται και οπουσδήποτε και εάν τα ελέγχει, θα απολαμβάνουν ασυλία από έρευνα, επίταξη, κατάσχεση, απαλλοτρίωση και από κάθε άλλη μορφή επέμβασης από την εκτελεστική, την διοικητική, την δικαστική ή τη νομοθετική δράση, εκτός εάν και στο μέτρο που σε οποιαδήποτε συγκεκριμένη περίπτωση έχει άρει την ασυλία του. είναι όμως σαφές ότι η άρση της ασυλίας δεν θα επεκτείνεται ποτέ σε μέτρα εκτέλεσης...», « Άρθρο XIV. Τελικές Διατάξεις: 1. Η παρούσα Συμφωνία θα αρχίσει να ισχύει κατά την ημερομηνία της επικύρωσής της. 2...4. Σύμφωνα με το άρθρο XXI, παράγραφοι 1 και 3 του Καταστατικού, οι σχέσεις, κατά τη νομική τους φύση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσίου Δικαίου με οποιουδήποτε είδους Ελληνικούς δημόσιους θεσμούς θα συνεχίσουν να εφαρμόζονται αναλλοίωτοι στο πλαίσιο του ΕυρΟΔΔ επανερμηνευόμενοι υπό το φως του Καταστατικού, εκτός αν αποφασισθεί διαφορετικά από τον ΕυρΟΔΔ. Οικονομικές υποχρεώσεις οποιουδήποτε είδους που έχουν αναληφθεί από Ελληνικούς δημόσιους θεσμούς έναντι του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσίου Δικαίου, καθώς και εκείνες που έχουν αναληφθεί από δημόσιες αρχές κατά τις διατάξεις του Άρθρου 2 του ν.2358/1995 είναι δεσμευτικές και θα συνεχίσουν να είναι δεσμευτικές έναντι του ΕυρΟΔΔ. 5...8. Σύμφωνα με το άρθρο XXI του Καταστατικού ο ΕυρΟΔΔ είναι επιλέξιμος για κάθε πρόγραμμα, σχέδιο, έργο, κλπ, που προσφέρεται σε οργανισμούς που ανήκουν στο Ελληνικό κράτος, σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς, σε

οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή σε κοινωφελείς οργανισμούς, κλπ.... Προγράμματα ή πρωτοβουλίες οποιουδήποτε είδους που έχουν αρχίσει υπό την ονομασία του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσίου Δικαίου μπορούν να συνεχίσουν υπό την ίδια ονομασία, επιφυλασσομένων όμως της φύσης και των προνομίων υπό το Καταστατικό. Όλοι οι λογαριασμοί καθώς και όλες οι σχέσεις με τις φορολογικές αρχές του μη κερδοσκοπικού κοινωφελούς οργανισμού «Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου» θα συνεχισθούν στο όνομα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου. 9...10. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου θα προνοήσει για τις κατάλληλες μεθόδους επίλυσης: α) διαφορών που θα προκύψουν από συμβάσεις ή άλλου είδους διαφορές με χαρακτήρα ιδιωτικού δικαίου, στους οποίους ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου είναι μέρος, β. διαφορών που εμπλέκουν οποιονδήποτε αξιωματούχο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου, ο οποίος λόγω της υπηρεσιακής θέσης του απολαμβάνει ασυλίας, εφόσον η ασυλία δεν αρθεί. 11. Όλες οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία και την εφαρμογή της παρούσης Συμφωνίας θα επιλύονται μέσω διαπραγματεύσεων... Κάθε διαφορά μεταξύ της Κυβέρνησης και του ΕυΡΟΔΔ που αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας, η οποία δεν θα επιλυθεί δια διαπραγματεύσεων, θα υποβληθεί για τελική απόφαση σε ένα Δικαστήριο από τρεις διαιτητές...».

Συμβατικοί όροι

13. Στο άρθρο 6 παρ. 2 της συμβάσεως προβλέπεται ότι: «6.2. Για την καταβολή της δεύτερης δόσεως του εγκριθέντος ποσού, ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ οφείλει να υποβάλει προς έγκριση την ΥΔΑΣ Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Στην Ενδιάμεση Έκθεση περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: α. Φωτοτυπημένα αντίγραφα των παραστατικών που αποδεικνύουν το εκτελεσθέν ΕΡΓΟ, επικυρωμένα από δικηγόρο με τη σφραγίδα και υπογραφή του, β. Αντίγραφα συμφωνιών συνεργασίας με τους τοπικούς εταίρους αλλά και άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που έχουν τυχόν χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση του ΕΡΓΟΥ καθώς και αντίγραφα συμφωνιών υπεργολαβιών, νομίμως επικυρωμένα από τις τοπικές δημόσιες αρχές ή τον αντίστοιχο με τον ελληνικό θεσμό του συμβολαιογράφου, γ. Πλήρη στοιχεία επικοινωνίας (ενδεικτικά αναφέρονται ονόματα, διευθύνσεις, τηλέφωνα), για παροχή πληροφοριών, με κάποιο ανώτερο στέλεχος των τοπικών εταίρων και υπεργολάβων με τους οποίους συνεργάζεται ο Ανάδοχος. Το στέλεχος αυτό θα πρέπει να γνωρίζει για το ΕΡΓΟ και θα δύνανται να επικοινωνήσουν μαζί του οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών. Η μη υποβολή της Ενδιάμεσης Εκθέσεως Προόδου ή η υποβολή χωρίς τη συμπερίληψη των ανωτέρω υπό α, β, γ, στοιχείων, συνιστά ουσιώδη παραβίαση της συμβάσεως».

14. Επίσης, στο άρθρο 7 της συμβάσεως προβλέπεται ότι: «7.1. Μέσα σε εξήντα ημέρες από την ολοκλήρωση του ΕΡΓΟΥ υποβάλλεται από τον ΑΝΑΔΟΧΟ Τελική Έκθεση σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή. Η Τελική Έκθεση αποτελείται από τον τελικό οικονομικό απολογισμό και αναλυτική αναφορά πεπραγμένων. Η Τελική Έκθεση συνοδεύεται από πλήρη παραστατικά στοιχεία των γενομένων δαπανών. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η υποβολή των πρωτοτύπων παραστατικών, υποβάλλονται φωτοτυπημένα παραστατικά επικυρωμένα από δικηγόρο, ενώ τα πρωτότυπα θα τηρούνται με ευθύνη του ΑΝΑΔΟΧΟΥ στα αρχεία του. Επίσης η Τελική Έκθεση πρέπει να συνοδεύεται από τελικό ισολογισμό ο οποίος θα έχει συνταχθεί κατά λογιστικό τρόπο που θα αποδίδει τις δαπάνες σύμφωνα με τον αρχικό προϋπολογισμό και ανά κατηγορίες. Τα παραστατικά στοιχεία των γενομένων δαπανών που θα συνοδεύουν τον ισολογισμό θα πρέπει να είναι κατανοητά κατά κατηγορίες δαπανών όπως αυτές αναφέρονται στον ισολογισμό. Γενικώς ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ θα πρέπει να έχει συντάξει τον ισολογισμό κατά τρόπο που να διευκολύνει τον έλεγχο των γενομένων δαπανών. Δεν θα γίνονται δεκτά παραστατικά στοιχεία που δεν θα συνοδεύονται από ισολογισμό. Η μη υποβολή της Τελικής Εκθέσεως ή η υποβολή χωρίς τη συμπερίληψη των αναφερομένων στο παρόν εδάφιο στοιχείων, συνιστά ουσιώδη παραβίαση της συμβάσεως. 7.2. Η ΥΔΑΣ ελέγχει την Τελική Έκθεση και την εγκρίνει, την απορρίπτει ή ζητεί διευκρινήσεις. Η Τελική Έκθεση δεν θα απορρίπτεται αδικαιολόγητα. Μετά την έγκριση της Τελικής Εκθέσεως από την ΥΔΑΣ ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ δύναται να εισπράξει το σύνολο του εγκριθέντος ποσού. 7.3. Η έγκριση της Τελικής Εκθέσεως δεν επηρεάζει τη γενικότερη υποχρέωση του ΑΝΑΔΟΧΟΥ το ΕΡΓΟ να ικανοποιεί από κάθε άποψη τις Προδιαγραφές και τις άλλες απαιτήσεις όπως προβλέπονται στην Τελική Πρόταση. Επίσης, η έγκριση της Τελικής Εκθέσεως δεν περιορίζει την ΥΔΑΣ να αναζητήσει ευθύνες και να διεκδικήσει επιστροφή των καταβληθέντων ποσών σε περίπτωση που μετά την έγκριση διαπιστωθεί ότι το ΕΡΓΟ δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές όπως προβλέπονται στην Τελική Πρόταση. 7.4. Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ υποχρεούται να διατηρεί τα δικαιολογητικά και άλλα έγγραφα υλοποίησης του ΕΡΓΟΥ για διάστημα τριών (3) ετών από την ημερομηνία εγκρίσεως της Τελικής Εκθέσεως και να τα παραδίδει προς έλεγχο στην ΥΔΑΣ ή σε φορέα ή ελεγκτή που θα του υποδειχθεί από την ΥΔΑΣ. 7.5. Η ημερομηνία εγκρίσεως της Τελικής Εκθέσεως συνιστά και ημερομηνία λήξεως της Συμβάσεως».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

15. Η ΥΔΑΣ αποτελεί ανεξάρτητη υπηρεσία του ΥΠΕΞ, που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών, με αρμοδιότητα την εποπτεία, τον συντονισμό και την προώθηση των δράσεων και προγραμμάτων επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής ή άλλης μορφής βοήθειας για την αναδιάρθρωση και αποκατάσταση υποδομών των αναπτυσσόμενων χωρών, που προωθούνται κατά κύριο λόγο μέσω των Μ.Κ.Ο. Επίσης, Μ.Κ.Ο. είναι τα νομίμως συνεστημένα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως κύριο αντικείμενο την παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας προς τους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων ή υπό μετάβαση χωρών, προκειμένου να συντελέσουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξή τους καθώς και στη μείωση της φτώχειας. Απαραίτητη προϋπόθεση για συνεργασία της ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο. αποτελεί η προηγούμενη εγγραφή της Μ.Κ.Ο. στο Ειδικό Μητρώο Μ.Κ.Ο. που τηρείται από την ΥΔΑΣ. (Γνωμ ΝΣΚ 295/2017, 274/2016). Η χρηματοδότηση των δράσεων και προγραμμάτων των Μ.Κ.Ο. από την ΥΔΑΣ μπορεί να γίνεται κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματός τους. Η ΥΔΑΣ, δια της Επιτροπής Πιστοποίησης, Αξιολόγησης και Έγκρισης Προγραμμάτων Μ.Κ.Ο. αποφαινεται επί των υποβληθέντων προγραμμάτων θετικά ή αρνητικά. Τα προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας, στόχο έχουν την ανασυγκρότηση και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των πληθυσμών αναπτυσσόμενων χωρών και τη βαθμιαία και ομαλή ενσωμάτωσή τους στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό των χωρών αυτών, η δε χρηματοδότησή τους ανέρχεται κατά κανόνα στο 50% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος και υπό προϋποθέσεις μπορεί να φθάσει στο 75% αυτού. Όπως έχει κριθεί, οι συμβάσεις χρηματοδότησης που συνάπτει η ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο. κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.2731/1999 και του π.δ/τος 224/2000 είναι διοικητικές συμβάσεις, καθόσον σε αυτές πληρούνται αθροιστικά οι προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό μιας σύμβασης ως διοικητικής. Και τούτο καθόσον συμβαλλόμενο είναι το Ελληνικό Δημόσιο δια της ΥΔΑΣ, η χρηματοδότηση των Μ.Κ.Ο. από το Υπουργείο Εξωτερικών, μέσω της ΥΔΑΣ, αποβλέπει στην υλοποίηση συγκεκριμένων σκοπών της εξωτερικής πολιτικής του Κράτους, με αποτέλεσμα ο επιδιωκόμενος από τις εν λόγω συμβάσεις σκοπός να είναι πράγματι δημόσιος, τόσο δε από τις ανωτέρω διατάξεις όσο και από τις συμβατικές ρήτρες η ΥΔΑΣ ευρίσκεται σε υπερέχουσα θέση έναντι των αντισυμβαλλομένων Μ.Κ.Ο. (ΣτΕ 3507/2015 7μ).

16. Περαιτέρω, με το θεσμό της παραγραφής καθιερώνεται ρύθμιση που υπηρετεί το γενικότερο συμφέρον προς τερματισμό των από διάφορες σχέσεις και συναλλαγές εκκρεμοτήτων, τόσο για την, λόγω παρόδου του χρόνου, αβεβαιότητα αυτών από την εξασθένιση των μέσων αποδείξεως, όσο και για λόγους κοινωνικής οικονομίας, που επιβάλλει την ταχεία εκκαθάριση των μεταξύ δανειστών και οφειλετών διαφορών (Γ. Μπαλή, Γεν Αρχαί παρ.140). Ως θεσμός δικαίου που αναπτύχθηκε υπέρ του εναγομένου –

οφειλέτη κατά περιορισμό της επιδίωξης του δικαιώματος του δανειστή εντός ορισμένου χρόνου, η παραγραφή συνιστά απρόσβλητη πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε επί συνεχούς και ικανού χρόνου παραλείψεως και αδρανείας ως προς την άσκηση της αξιώσεως. Η προθεσμία παραγραφής των αξιώσεων υπέρ και κατά του Δημοσίου, ρυθμίζεται από τον εκάστοτε ισχύοντα Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού, πλέον πρόσφατα δε, ίσχυσαν οι οικείες διατάξεις του ν.2362/1995 και του ν.4270/2014. Ως προς το ζήτημα του διαχρονικού δικαίου ισχύος των περί παραγραφής αξιώσεων υπέρ και κατά του Δημοσίου διατάξεων των ν.2362/1995 και 4270/2014, προβλέπεται ότι οι περί παραγραφής διατάξεις του ν.2362/1995 εφαρμόζονται επί απαιτήσεων που γεννώνται μετά την έναρξη ισχύος του, ήτοι μετά την 1.1.1996, εκτός από τις διατάξεις για την αναστολή ή την διακοπή της παραγραφής, όπου οι σχετικές διατάξεις του ν.2362/1995 εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την ισχύ αυτού, εάν τα επαγόμενα την αναστολή ή διακοπή γεγονότα έχουν συντελεσθεί μετά την ισχύ αυτού. Αντιστοίχως, οι περί παραγραφής διατάξεις του ν.4270/2014 ισχύουν για απαιτήσεις του Δημοσίου που βεβαιώνονται προς είσπραξη μετά την 1.1.2015 καθώς και για απαιτήσεις σε βάρος του Δημοσίου που γεννώνται μετά την ημερομηνία αυτή. Όσον αφορά την παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου τόσο κατά τις οικείες διατάξεις του προϊσχύσαντος Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (άρθρα 90 και 91 του ν.2362/1995) όσο και κατά τις αντίστοιχες διατάξεις του ισχύοντος Δημοσίου Λογιστικού (άρθρα 140 και 141 του ν.4270/2014) προβλέπεται ότι, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, οι απαιτήσεις κατά του Δημοσίου παραγράφονται μετά την παρέλευση πενταετίας που αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε η αξίωση και κατέστη δικαστικά επιδίωξιμη. (Γνωμ.ΝΣΚ 48/2015, 198/2015). Οι διατάξεις αυτές θεσπίσθηκαν καθόσον κρίθηκε ότι τα χρέη του Δημοσίου θα πρέπει, κατά κανόνα, να υπόκεινται στη σύντομη παραγραφή των πέντε ετών, προκειμένου να εκκαθαρίζονται ταχύτερα οι βαρύνουσες τον Κρατικό Προϋπολογισμό υποχρεώσεις. Σχετικά δε με το θέμα της έναρξης παραγραφής της αξιώσεως εφαρμόζεται και για τις έναντι του Δημοσίου αξιώσεις ο γενικός κανόνας του άρθρου 251 του Α.Κ., σύμφωνα με τον οποίο η παραγραφή δεν αρχίζει πριν η αξίωση γεννηθεί και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη (Γνωμ. ΝΣΚ 198/2015, 813/1998). Ακόμη, όσον αφορά την παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου κατά τρίτων, προβλέπεται ότι η χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν παραγράφεται πριν γίνει η ταμειακή βεβαίωση του εσόδου (βεβαίωση εν στενή έννοια), με την επιφύλαξη των διατάξεων περί επιβολής φόρων και λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας. Περαιτέρω, τόσο από τις διατάξεις του ν.2362/1995 (άρθρο 86 παρ.3) όσο και από αυτές του ν.4270/2014 (άρθρο 136 παρ.3) προκύπτει ότι χρηματικές αξιώσεις του Δημοσίου που απορρέουν από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει παραγράφονται μετά από είκοσι έτη από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο έγινε η με στενή έννοια βεβαίωση αυτών (Γνωμ ΝΣΚ 274/2016).

17. Εξετέρου, η ανάγκη συνεργασίας των κρατών για την πραγματοποίηση ορισμένου σκοπού πολιτικού, στρατιωτικού, οικονομικού, εκπαιδευτικού, τεχνικού ή άλλου, οδήγησε στη δημιουργία των Διεθνών Οργανισμών (εις το εξής Δ.Ο.), που αποτελούν δευτερογενή υποκείμενα του Διεθνούς Δικαίου. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει ορισμός των Δ.Ο. που να καλύπτει όλα τα χαρακτηριστικά τους, θα μπορούσε ωστόσο να ορισθεί ως Δ.Ο. μια ένωση υποκειμένων του διεθνούς δικαίου που δημιουργείται με διεθνή συνθήκη, διαθέτει δικά του μόνιμα όργανα, νομική προσωπικότητα διαφορετική από αυτή των μελών του και συνεπώς αυτονομία έναντι αυτών, και είναι επιφορτισμένος με την επιδίωξη ορισμένου σκοπού. Ο Δ.Ο. υφίσταται ως νομική οντότητα από την στιγμή που θα τεθεί σε ισχύ η ιδρυτική του συνθήκη. Η νομική προσωπικότητα που διαθέτουν οι Δ.Ο., η ικανότητα δηλαδή να είναι υποκείμενα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, είναι ξεχωριστή από την αντίστοιχη προσωπικότητα των κρατών μελών του Δ.Ο. και δεν είναι απεριορίστη, όπως αυτή των κρατών μελών, αλλά βασίζεται στην ιδρυτική συνθήκη και περιορίζεται στα αντικείμενα και στις λειτουργίες του Δ.Ο. και αποβλέπει στην εξυπηρέτηση των σκοπών του (Αντ. Μπρεδήμας – Γ. Κυριακόπουλος Δίκαιο Διεθνών Οργανισμών 2016 σελ.57-62, Π. Νάσκου Περράκη Το Δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών Η Θεσμική Διάσταση 2002, σελ 44 επ.). Η ιδιότητα των Δ.Ο. ως υποκειμένων του διεθνούς δικαίου και το γεγονός ότι είναι εγκατεστημένοι ή δρουν στο έδαφος των κρατών – μελών του Οργανισμού καθιστά αναγκαία την παραχώρηση στους Δ.Ο. ορισμένων ασυλιών και προνομίων που θα τους επιτρέψουν να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους απέναντι στα κράτη και να εκπληρώσουν αποτελεσματικότερα τους σκοπούς για τους οποίους ιδρύθηκαν. Τα προνόμια και οι ασυλίες αυτές συνήθως αφορούν την δικαιοδοτική ασυλία, το απαραβίαστο των κτιρίων και αρχείων του Δ.Ο., δασμολογικά ή κατά περίπτωση φορολογικά προνόμια και διευκολύνσεις στις επικοινωνίες. Με τα ανωτέρω προνόμια και ασυλίες προστατεύεται η εξασφάλιση της λειτουργικότητας των Δ.Ο., της ανεξαρτησίας τους έναντι των κρατών μελών τους αλλά και της ισότητας των κρατών μελών, υπό την έννοια ότι εμποδίζεται το κράτος της έδρας του Δ.Ο. να εξασφαλίσει μια κατάσταση υπεροχής απέναντι σε αυτόν. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι Δ.Ο. στερούνται των συνεπειών των πράξεών τους αλλά θα πρέπει να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει. Ειδικότερα, η δικαιοδοτική ασυλία (ετεροδικία) προβλέπεται και οριοθετείται είτε στην ιδρυτική πράξη του Δ.Ο. ή στην διμερή συμφωνία έδρας (στη συμφωνία μεταξύ του Δ.Ο. και του κράτους που τον φιλοξενεί) ή σε τυχόν άλλη γενική ή ειδική σύμβαση για τα προνόμια και τις ασυλίες. Η δικαιοδοτική ασυλία έχει πολλές φορές δυσμενείς παρενέργειες και για το λόγο αυτό προβλέπεται η παραίτηση (waiver) από αυτή (π.χ. άρθρο 2 της Σύμβασης για τα προνόμια και τις ασυλίες των Ηνωμένων Εθνών). Συνήθως όμως προβλέπεται ότι η παραίτηση πρέπει να είναι ρητή, να αφορά μια συγκεκριμένη υπόθεση και δεν μπορεί να γίνει εκ

των προτέρων. Η παραίτηση αυτή ασκείται από τον επικεφαλής της διοίκησης του Δ.Ο., Γενικό Γραμματέα ή Γενικό Διευθυντή.

18. Το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίου Δικαίου» (Ε.Κ.Δ.Δ.), που συνεστήθη ως κοινωφελής οργανισμός διεθνούς χαρακτήρα, έχει εγγραφεί στο τηρούμενο από την ΥΔΑΣ Ειδικό Μητρώο Μ.Κ.Ο με αρ. Μητρώου Μ.Κ.Ο. 8. Η ως άνω Μ.Κ.Ο. υπέβαλε στην ΥΔΑΣ πρόταση για την χρηματοδότηση προγράμματος αναπτυξιακής συνεργασίας που αφορούσε την επιμόρφωση των νομικών για το κράτος δικαίου και την υποστήριξη των αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων στο Αζερμπαϊτζάν για την ενίσχυση του κράτους δικαίου, συνολικού προϋπολογισμού 106.667 ευρώ. Μετά την υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.2110.2/ΑΣ407/24.8.2005 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών, με την οποία εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 80.000 ευρώ στο Ε.Κ.Δ.Δ. για την υλοποίηση του προαναφερθέντος προγράμματος και η καταβολή της α' δόσης αυτού, συνήφθη η από 2.12.2005 σύμβαση χρηματοδότησης (ΑΝΑΠ 71-2005) που προέβλεπε συνολική διάρκεια του έργου ενός (1) έτους, αρχομένου από 1.1.2006 έως την 31.12.2006. Όσον δε αφορά τη χρηματοδότηση του έργου προβλέφθηκε ότι το εγκριθέν ποσό, που καλύπτει το 75% του συνολικού ποσού του προϋπολογισμού του έργου θα χορηγηθεί σε τρεις δόσεις, ήτοι το 50% του εγκριθέντος ποσού, που ανέρχεται σε 40.000 ευρώ θα καταβληθεί με την υπογραφή της συμβάσεως, ποσό 24.000 ευρώ που αντιστοιχεί στο 30% θα καταβληθεί με την έγκριση της ενδιάμεσης έκθεσης προόδου και το υπόλοιπο 20%, που ανέρχεται σε 16.000 ευρώ θα καταβληθεί μετά την έγκριση της Τελικής έκθεσης προόδου του έργου. Όπως προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος και τα συνημμένα έγγραφα η ανωτέρω σύμβαση χρηματοδότησης τροποποιήθηκε περισσότερες φορές με αντίστοιχες τροποποιητικές πράξεις, κατόπιν αντίστοιχων αιτημάτων του Ε.Κ.Δ.Δ., κυρίως ως προς τον χρόνο ολοκλήρωσης του έργου. Συγκεκριμένα, με την από 18.12.2006 τροποποιητική πράξη τροποποιήθηκε το άρθρο 4.1 της σύμβασης ΑΝΑΠ 71 -2005 και ορίσθηκε ότι η συνολική διάρκεια του έργου ανέρχεται σε δέκα οκτώ μήνες και ολοκληρώνεται στις 30.6.2007. Περαιτέρω με την από 8.11.2007 β' τροποποιητική πράξη τροποποιήθηκε εκ νέου το άρθρο 4.1 της ανωτέρω σύμβαση χρηματοδότησης και ορίσθηκε ότι η συνολική διάρκεια του έργου ανέρχεται σε είκοσι τέσσερις (24) μήνες και ολοκληρώνεται την 31.12.2007. Σημειώνεται δε ότι η ανωτέρω β' τροποποίηση της συμβάσεως έγινε σε χρόνο μετά την συμπλήρωση του χρόνου λήξης της σύμβασης, όπως αρχικώς είχε τροποποιηθεί. Ακολούθησε, η από 27.12.2007 γ' τροποποιητική πράξη με την οποία ορίσθηκε ότι η συνολική διάρκεια του έργου ανέρχεται σε είκοσι επτά (27) μήνες και η ολοκληρώνεται στις 31.3.2008. Η από 21.8.2007 Ενδιάμεση Έκθεση προόδου, που αφορούσε το χρονικό διάστημα από Ιανουάριο έως και Δεκέμβριο του 2006, υπεβλήθη από το Ε.Κ.Δ.Δ. προς την ΥΔΑΣ στις 5.9.2007, με την δε υπ' αριθμ. Α.Π.Φ. 2110.2/ΑΣ 78/12.3.2008 απόφαση του

Υφυπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 24.000 ευρώ στο Ε.Κ.Δ.Δ. που αφορά την καταβολή της β' δόσης του εν λόγω προγράμματος ΑΝΑΠ 71-2005. Πλην όμως, όπως αναφέρεται στο ερώτημα, η β' δόση δεν εκταμιεύθηκε, λόγω απαιτήσεων της Υ.Δ.Ε. στο ΥΠΕΞ για συμπλήρωση του φακέλου. Η Τελική Έκθεση του προγράμματος που αφορά το χρονικό διάστημα από Ιανουάριο 2006 έως και Μάρτιο 2008 υπεβλήθη στην ΥΔΑΣ με το από 2.12.2009 διαβιβαστικό έγγραφο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (ΕυρΟΔΔ), που είχε απορροφήσει το Ε.Κ.Δ.Δ. Με την υπ' αριθμ. Α.Π.Φ.2110.2/ΑΣ296/26.10.2010 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών εγκρίθηκε η διάθεση του ποσού των 21.102,04 ευρώ, που αφορά την καταβολή β' και γ' δόσης του προγράμματος ΑΝΑΠ 71-2005. Το ανωτέρω ποσό προέκυψε κατόπιν σημειώματος οικονομικού ελέγχου της ΥΔΑΣ-6, σύμφωνα με το οποίο οι τελικώς επιλέξιμες δαπάνες του προγράμματος ανέρχονται στο ποσό των 81.448,22 ευρώ, η δε συμμετοχή της ΥΔΑΣ, ανερχόμενη σε ποσοστό 75%, αφορά ποσό 61.086,17 ευρώ, δεδομένου ότι έχει ήδη εκταμιευθεί ποσό 40.000 ευρώ (α' δόση) το οφειλόμενο ποσό για τις β' και γ' δόση ανέρχεται σε 21.086,17 ευρώ. Όπως, όμως, αναφέρεται στο ερώτημα, η ανωτέρω υπουργική απόφαση επεστράφη στην ΥΔΑΣ την 1.3.2011 λόγω λήξης του οικονομικού έτους. Περαιτέρω, από την από 28.2.2013 έκθεση ελέγχου ανεξάρτητου ορκωτή λογιστή για το ανωτέρω πρόγραμμα ΑΝΑΠ 71-2005, που διενήργησε η εταιρεία Grant Thornton προκύπτει ότι το προς καταβολή υπολειπόμενο ποσό στον ΕυρΟΔΔ ανέρχεται σε 15.998,83 ευρώ.

19. Όπως προκύπτει από το κείμενο της ανωτέρω συμβάσεως μεταξύ της ΥΔΑΣ και του Ε.Κ.Δ.Δ. και συγκεκριμένα από τα άρθρα 7, 9, 10 και 11 αυτής, η σύμβαση λήγει δια της εγκρίσεως της Τελικής Εκθέσεως του έργου από την ΥΔΑΣ ή άλλως, λύεται δια της καταγγελίας της συμβάσεως από την ΥΔΑΣ. Η δε καταγγελία της συμβάσεως από την ΥΔΑΣ δύναται να γίνει είτε λόγω παραβιάσεως ουσιωδών όρων της συμβάσεως από τη Μ.Κ.Ο. είτε για άλλους λόγους, όπως αυτοί αναφέρονται περιοριστικά στο άρθρο 10 της συμβάσεως. Κατά τα ανωτέρω, η Τελική Έκθεση του προγράμματος ΑΝΑΠ 71-2005 εγκρίθηκε με την ως άνω από 26.10.2010 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών, με την οποία εγκρίθηκε η καταβολή του ποσού των 21.102,04 ευρώ, ως οφειλόμενο ποσό για την β' και γ' δόση. Και τούτο ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η Τελική Έκθεση υπεβλήθη σε χρόνο πολύ μεγαλύτερο των εξήντα ημερών από την ολοκλήρωση του έργου, που κατά την ίδια έκθεση έγινε στις 31.3.2008, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7.1 της σύμβασης χρηματοδότησης, γεγονός που θα μπορούσε να θεωρηθεί ουσιώδης παραβίαση της συμβάσεως και να αποτελέσει λόγο καταγγελίας αυτής. Δεδομένου, όμως, ότι τόσο κατά τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της περιπτώσεως Β.2. του άρθρου 21 του π.δ. 224/2000, σύμφωνα με την οποία η αποπληρωμή της γ' δόσης γίνεται με την έγκριση από την ΥΔΑΣ της υποβληθείσης Τελικής Εκθέσεως και συνοδευόντων αυτή παραστατικών

δαπανών, όσο και την πρόβλεψη του άρθρου 7.2 της σύμβασης χρηματοδότησης, ότι μετά την έγκριση της Τελικής Εκθέσεως από την ΥΔΑΣ ο ανάδοχος του προγράμματος μπορεί να εισπράξει το εγκριθέν ποσό, με την κατά τα ανωτέρω έγκριση της Τελικής Εκθέσεως και της συναφούς έγκρισης καταβολής του οφειλόμενου στη Μ.Κ.Ο. ποσού, η σχετική απαίτηση της Μ.Κ.Ο. από το ανωτέρω πρόγραμμα για τη β' και γ' δόση κατέστη γεγεννημένη και δικαστικώς επιδιώξιμη, με αποτέλεσμα, η πενταετής παραγραφή των απαιτήσεων αυτών να αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους αυτού. Συνεπώς, οι απαιτήσεις του Ε.Κ.Δ.Δ., που εν τω μεταξύ έχει απορροφηθεί από τον ΕυρΟΔΔ, που κατά τα ανωτέρω γεννήθηκαν και κατέστησαν δικαστικώς επιδιώξιμες με την από 26.10.2010 απόφαση του Υφυπουργού Εξωτερικών, με την οποία εγκρίθηκε η καταβολή του ποσού των 21.102,04 ευρώ, ως οφειλόμενο ποσό για την β' και γ' δόση, υπέκειντο σε πενταετή παραγραφή που άρχισε την 1.1.2011 και συμπληρώθηκε στις 31.12.2015, καθόσον από το ιστορικό του ερωτήματος δεν προκύπτει διακοπτική της παραγραφής πράξη.

20. Όσον αφορά τις τυχόν αξιώσεις του Δημοσίου (ΥΔΑΣ) από την εκτέλεση της ως άνω συμβάσεως, πέραν του γεγονότος ότι το ερώτημα αναφέρεται σε ενδεχόμενες και όχι υπαρκτές αξιώσεις, δεν ανακύπτει θέμα παραγραφής αυτών, κατά τα ανωτέρω, δεδομένου ότι δεν έχει μεσολαβήσει ταμειακή βεβαίωση αυτών, από την οποία και μόνο αφετηριάζεται η εικοσαετής παραγραφή αξιώσεων του Δημοσίου που απορρέουν από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, αλλά τυχόν αποδυνάμωσης του δικαιώματος να εκδοθεί σχετική καταλογιστική πράξη (εν ευρεία έννοια βεβαίωση), μετά την πάροδο πολύ μεγάλου χρονικού διαστήματος από την υποβολή και έγκριση της Τελικής Εκθέσεως και της εν γένει συμπεριφοράς της Διοικήσεως κατά το χρονικό αυτό διάστημα (Γνωμ. ΝΣΚ 274/2016).

21. Όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου XXI του ν.3398/2005, ο ΕυρΟΔΔ απορρόφησε αυτόματα το Ε.Κ.Δ.Δ. και υποκαταστάθηκε στα δικαιώματα, υποχρεώσεις, την ιδιοκτησία τα συμφέροντα αυτού κλπ. Ο ΕυρΟΔΔ ιδρύθηκε με την ανωτέρω διεθνή συμφωνία ως διεθνής οργανισμός με πλήρη διεθνή νομική προσωπικότητα και με σκοπό τη δημιουργία και διάδοση γνώσεων στο χώρο του δημοσίου δικαίου με την ευρεία έννοια, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων, του εθνικού, συγκριτικού και ευρωπαϊκού δημοσίου δικαίου, των δικαιωμάτων του ανθρώπου, του περιβαλλοντικού δικαίου κλπ. Και την προώθηση παγκοσμίως ευρωπαϊκών αξιών δια του δημοσίου δικαίου. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού ο ΕυρΟΔΔ οργανώνει και υποστηρίζει επιστημονικές, ερευνητικές, εκπαιδευτικές, επιμορφωτικές, διδακτικές και άλλες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης και της υποστήριξης δημιουργίας θεσμών και παρέχει βοήθεια για δημοκρατικούς θεσμούς στην Ευρώπη και παγκοσμίως.

22. Επίσης, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου XIV παρ.4 και 8 του ν.3774/2009, οι συμβατικές σχέσεις του Ε.Κ.Δ.Δ. με οποιουδήποτε είδους Ελληνικούς δημόσιους θεσμούς, όπως εν προκειμένω η ΥΔΑΣ του ΥΠΕΞ, θα συνεχίσουν να εφαρμόζονται αναλλοίωτοι στο πλαίσιο του ΕυρΟΔΔ, επανερμηνευόμενοι υπό το φως του Καταστατικού του. Προγράμματα ή πρωτοβουλίες που έχουν αρχίσει υπό την ονομασία του Ε.Κ.Δ.Δ. μπορούν να συνεχίσουν υπό την ίδια ονομασία, επιφυλασσομένων όμως της φύσης και των προνομίων του ΕυρΟΔΔ.

23. Συνεπώς, σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προγράμματος ΑΝΑΠ 71-2005 από το Ε.Κ.Δ.Δ. και δη στις 21.6.2007, που ετέθη σε ισχύ η Συμφωνία για την ίδρυση και το Καταστατικό του ΕυρΟΔΔ, το Ε.Κ.Δ.Δ. απορροφήθηκε αυτόματα από τον ΕυρΟΔΔ, που αποτελεί, κατά τη Συμφωνία ίδρυσής του και τον κυρωτικό αυτής νόμο, διεθνή οργανισμό. Η δε συμβατική σχέση, στο πλαίσιο εκτέλεσης δημοσίου χαρακτήρα συμβάσεως χρηματοδότησης προγράμματος αναπτυξιακής συνεργασίας, που είχε το Ε.Κ.Δ.Δ. με την ΥΔΑΣ συνεχίζεται στο πλαίσιο του ΕυρΟΔΔ, χωρίς να παραλλάσσει ως προς το αποτέλεσμα, η περίπτωση να συνεχίσει το συναφθέν πρόγραμμα μέχρι την ολοκλήρωσή του υπό την ονομασία του Ε.Κ.Δ.Δ., δυνατότητα που παρέχεται από τη διάταξη του άρθρου XVI παρ.8 του ν.3774/2009, δεδομένου ότι και στην περίπτωση αυτή προβλέπεται επιφύλαξη υπέρ της φύσης και των προνομίων του ΕυρΟΔΔ.

24. Επίσης, με τις διατάξεις του άρθρου V της κυρωθείσης με το ν.3398/2005 Συμφωνίας Ίδρυσης του ΕυρΟΔΔ, τόσο ο Οργανισμός, όσο και οι αξιωματούχοι και το προσωπικό του απολαμβάνουν αφενός μεν στο έδαφος των κρατών μελών, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, τα προνόμια και τις ασυλίες που ορίζονται στη «Σύμβαση περί των Προνομίων και Ασυλιών των Ηνωμένων Εθνών», που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν.412/1947 (Α' 213), όπως αυτά είναι αναγκαία για την ανεξάρτητη άσκηση των λειτουργιών τους και αφετέρου στην Ελλάδα ως χώρα της έδρας, εκείνα τα δικαιώματα, προνόμια και ασυλίες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των λειτουργιών τους και περιλαμβάνονται στην συμφωνία έδρας. Στο δε άρθρο δεύτερο του ανωτέρω ν.412/1947 προβλέπεται ότι ο Ο.Η.Ε. και τα περιουσιακά του στοιχεία, οπουδήποτε και αν βρίσκονται απολαμβάνουν ετεροδικίας, εκτός αν και στο μέτρο που ο Ο.Η.Ε. ήθελε ρητώς παραιτηθεί από αυτήν, η παραίτηση όμως αυτή δεν μπορεί να επεκταθεί σε μέτρα εκτέλεσης. Επίσης ότι τα περιουσιακά του στοιχεία εξαιρούνται έρευνας, επιτάξεως, δημεύσεως, απαλλοτριώσεως και οποιασδήποτε άλλης μορφής αναγκαστικής εκτελέσεως.

25. Αντιστοίχως προς τα ανωτέρω προβλεπόμενα στο ν.412/1947 για τα προνόμια και τις ασυλίες των Ηνωμένων Εθνών, με τη διάταξη του άρθρου VI Συμφωνίας Έδρας του ΕυρΟΔΔ, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.3774/2009, προβλέπεται ότι ο ΕυρΟΔΔ, η ιδιοκτησία και τα περιουσιακά

στοιχεία του ενεργητικού του, απολαμβάνουν ασυλία από έρευνα, επίταξη, κατάσχεση, απαλλοτρίωση και εν γένει επέμβαση σε αυτά από την εκτελεστική, διοικητική δικαστική ή νομοθετική δράση, εκτός αν, σε συγκεκριμένη περίπτωση έχει άρει την ασυλία του. Ορίζεται όμως ρητά ότι η άρση της ασυλίας δεν θα επεκτείνεται σε μέτρα εκτέλεσης.

26. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις προκύπτει ότι ο ΕυρΟΔΔ, που κατά τα ανωτέρω υπεισήλθε στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του ΕΚΔΔ, μεταξύ των οποίων και σε αυτά που γεννώνται από την εν λόγω σύμβαση χρηματοδότησης ΑΝΑΠ 71-2005, περιέγραψε και οριοθέτησε ρητά τα προνόμια και τις ασυλίες του τόσο στην διεθνή σύμβαση της συμφωνίας ίδρυσης όσο και στην διμερή συμφωνία της Έδρας και προέβλεψε πλήρη ετεροδικία και ασυλία εκτέλεσης υπέρ του Οργανισμού. Προς μετριασμό δε των πιθανών παρενεργειών από τις ανωτέρω ασυλίες, προβλέφθηκε η δυνατότητά του να άρει την ασυλία του σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, άρση όμως που δεν επεκτείνεται σε μέτρα εκτέλεσης, αλλά και να προνοήσει για τις κατάλληλες μεθόδους επίλυσης για διαφορές που ήθελε προκύψουν από συμβάσεις ή άλλου είδους διαφορές με χαρακτήρα ιδιωτικού δικαίου, στους οποίους ο ΕυρΟΔΔ είναι μέλος. Επίσης, προβλέφθηκε στο ν.3774/2009 που κύρωσε τη Συμφωνία Έδρας, η δυνατότητα επιλύσεως κάθε διαφοράς που θα προκύψει μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του ΕυρΟΔΔ ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συμφωνίας αυτής να επιλυθεί μέσω διαπραγματεύσεων και σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία η διαφορά να υποβληθεί σε διαιτησία.

27. Εξετέρου, οι συμβάσεις χρηματοδότησης που συνάπτει η ΥΔΑΣ με Μ.Κ.Ο., που έχουν το χαρακτήρα διοικητικής συμβάσεως, αφορούν διαχείριση από τη Μ.Κ.Ο. χρημάτων του Δημοσίου για την εκπλήρωση ενός δημοσίου σκοπού στο πλαίσιο άσκησης της Εξωτερικής Πολιτικής και των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων της Χώρας, εκ του γεγονότος δε αυτού πηγάζει η λογοδοτική της ευθύνη και καθίσταται υπόλογος (Ελ.Συν.1717, 1718, 1719/2016 Ι Τμήμα, πρβλ. Ελ.Συν. 2000/2004 Ι Τμήμα, 532/2013 ΙV Τμήμα, 1561/2011) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και υπέχει δημοσιονομική ευθύνη για την ορθή και προσήκουσα διάθεση της ενίσχυσης, καθώς και για την επιστροφή του ποσού που δεν αναλώθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος. Εξάλλου, γίνεται δεκτό, ότι η ιδιότητα του δημοσίου υπολόγου δεν αίρεται, ούτε αποκλείεται όταν κάποιος αναλαμβάνει τη διαχείριση χρημάτων ή υλικού του Δημοσίου, κατόπιν νόμιμης εντολής διαχείρισης, που δίνεται σε αυτόν από σύμβαση που καταρτίζει με το Δημόσιο (Ελ. Συν.2237/1997 ΙV Τμήμα, 1247/1999 Ολομελείας). Συνεπώς, σε περίπτωση που ήθελε διαπιστωθούν πληρωμές που δεν στηρίζονται σε νόμιμα διαχειριστικά στοιχεία ή στην περίπτωση των προγραμμάτων χρηματοδότησης Μ.Κ.Ο. από την ΥΔΑΣ, για οποιοδήποτε άλλο λόγο δαπάνες απολογιζόμενες σε τέτοιο πρόγραμμα ήθελε κριθούν μη επιλέξιμες, οι σχετικές δαπάνες δεν λαμβάνονται υπόψη και τα

χρηματικά αυτά ποσά συνιστούν έλλειμμα καταλογιστέο στην υπόλογο Μ.Κ.Ο. (Ελ.Συν.1717, 1718, 1719/2016 Ι Τμήμα).

28. Κατά τα ανωτέρω, Μ.Κ.Ο. η οποία χρηματοδοτείται από την ΥΔΑΣ για την εκτέλεση συγκεκριμένου προγράμματος, ήτοι με χρήματα του Δημοσίου για την εκπλήρωση ενός δημοσίου σκοπού, καθίσταται για την διαχείριση των χρημάτων αυτών κατά την εκτέλεση του προγράμματος δημόσιος υπόλογος έναντι του Δημοσίου και σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείμματος από την ανωτέρω διαχείριση, το χρηματικό αυτό ποσό της καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του οικείου διατάκτη, εν προκειμένω του Υπουργού Εξωτερικών, σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 156 του ν.4270/2014.

29. Η κατά τα ανωτέρω εκδιδόμενη πράξη καταλογισμού κατά Μ.Κ.Ο., λόγω διαπιστωθέντος ελλείμματος κατά την διαχείριση του δημοσίου χρήματος που της έχει εμπιστευθεί η ΥΔΑΣ στο πλαίσιο σύμβασης χρηματοδότησης εκτελούμενου από αυτήν προγράμματος, με την οποία προσδιορίζεται ο οφειλέτης, το είδος το ποσό και η αιτία της οφειλής, αποτελεί νόμιμο τίτλο κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 2 παρ.2 του Κ.Ε.Δ.Ε. (ν.δ. 356/1974), όπως ισχύει, βάσει του οποίου θα συνταχθεί ο χρηματικός κατάλογος και θα γίνει στη συνέχεια η ταμειακή βεβαίωση στο Βιβλίο παραλαβής και βεβαίωσης εισπρακτέων εσόδων της Φορολογικής Διοίκησης. Ασφαλώς δε, η πράξη καταλογισμού δεν αποτελεί πράξη εκτέλεσης, δεδομένου ότι βάσει αυτής θα γίνει η ταμειακή βεβαίωση και εν συνεχεία μπορεί να ακολουθήσουν πράξεις εκτέλεσης (πρβλ. Ελ.Συν. 677/2016 Τμ Ι, 6474/2015 Τμ V, 643/2015 Τμ. Ι, Γνωμ. ΝΣΚ 282/2016).

30. Επειδή, κατά τα προεκτεθέντα, ο Ευρ.ΟΔΔ έχει υπεισέλθει στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Ε.Κ.Δ.Δ. από την ΑΝΑΠ 71-2005 σύμβαση χρηματοδότησης, η έκδοση κατ' αυτού πράξης καταλογισμού ως δημοσίου υπολόγου, σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείμματος κατά τη διαχείριση του δημοσίου χρήματος που είχε εμπιστευθεί η ΥΔΑΣ για την εκτέλεση προγράμματος, δικαιολογείται λόγω της φύσεως των συμβάσεων αυτών και των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων που ανέλαβε το Ε.Κ.Δ.Δ. ως Μ.Κ.Ο. κατά την εκτέλεση των προγραμμάτων αυτών. Συνεπώς, η δυνατότητα έκδοσης, από τον αρμόδιο διατάκτη, πράξης καταλογισμού υφίσταται και στην εξεταζόμενη περίπτωση καθόσον ο ΕυρΟΔΔ δεν θα μπορούσε να επικαλεσθεί σχετική ασυλία, δεδομένου ότι η απόφαση καταλογισμού ούτε αποτελεί επέμβαση στην ιδιοκτησία και τα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού του ούτε αποτελεί πράξη εκτέλεσης.

Απάντηση

31. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί των τεθέντων ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί ομοφώνως ως εξής:

Ως προς το πρώτο ερώτημα: Όσον αφορά τις αξιώσεις του Ε.Κ.Δ.Δ., υπέκειντο σε πενταετή παραγραφή που άρχισε την 1.1.2011 και συμπληρώθηκε στις 31.12.2015. Συνεπώς, οι αξιώσεις της Μ.Κ.Ο. από την ως άνω σύμβαση έχουν ήδη υποπέσει στην πενταετή παραγραφή.

Ως προς το δεύτερο ερώτημα: Όσον αφορά τις τυχόν αξιώσεις του Δημοσίου (ΥΔΑΣ) από την εκτέλεση της ως άνω συμβάσεως, ότι δεν ανακύπτει θέμα παραγραφής αυτών, κατά τα ανωτέρω, δεδομένου ότι δεν έχει μεσολαβήσει ταμειακή βεβαίωση αυτών αλλά θα ανακύψει, ενδεχομένως, περίπτωση αποδυνάμωσης του δικαιώματος όταν εκδοθεί σχετική καταλογιστική πράξη (εν ευρεία εννοία βεβαίωση) μετά την πάροδο πολύ μεγάλου χρονικού διαστήματος από την υποβολή και την έγκριση της Τελικής Εκθέσεως και της εν γένει συμπεριφοράς της Διοικήσεως κατά το χρονικό αυτό διάστημα.

Ως προς το τρίτο ερώτημα: Είναι νόμιμη η έκδοση πράξης καταλογισμού σε βάρος του Δ.Ο. με την επωνυμία «ΕυρΟΔΔ» καθόσον ο ΕυρΟΔΔ δεν θα μπορούσε να επικαλεσθεί σχετική ασυλία, δεδομένου ότι η απόφαση καταλογισμού ούτε αποτελεί επέμβαση στην ιδιοκτησία και τα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού του ΕυρΟΔΔ ούτε αποτελεί πράξη εκτέλεσης.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

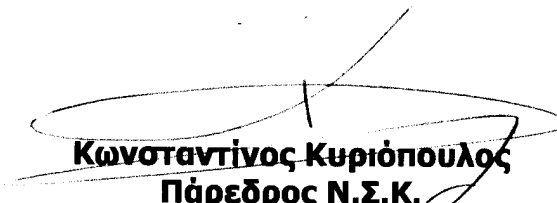
Αθήνα, 13-6-2018

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Καραλαούζης
Αντίπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Κωνσταντίνος Κυριόπουλος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.